

Thema: Tandkleurige restauraties

Inleiding

Tandkleurige restauratiematerialen bestaan al tientallen jaren, maar genieten vooral de laatste jaren een warme belangstelling. Adhesieve technieken in de restauratieve tandheelkunde hebben hier zeker toe bijgedragen alsook de toegenomen wens van de professie om zo weefselparend mogelijk te werken. Daarbij is er de groeiende vraag (vanuit de consument) naar esthetische tandheelkunde en 'onzichtbare' vullingen. Verder zijn er medisch-biologische argumenten die de laatste jaren nadrukkelijk naar voren zijn gebracht in discussies over de vermeende onveiligheid van het 'good old' amalgaam vanwege de hierin voorkomende kwikverbindingen.

Het doel van de restauratieve tandheelkunde is de integriteit van het gebitselement te herstellen. Dit betekent dat het element in zijn oorspronkelijke gaafheid hersteld zou moeten worden. Tandkleurige restauratiematerialen dragen in combinatie met adhesieve technieken hieraan meer bij dan amalgaam. Het aanbod aan tandkleurige vulmaterialen en bijbehorende hechtsystemen is overweldigend en het blijkt voor vele collegae niet eenvoudig te kiezen uit microfijne, hybride of polyzuurgemodificeerde composieten versus conventionele of kunstharzegemodificeerde glasionomeercementen.

Adhesieve tandheelkunde werd aanvankelijk bedreven door zogeheten 'plakkers', een etiket dat de eerste adhesieve werkers door hun collegae kregen opgeplakt. Het vele wetenschappelijk onderzoek van vooral de laatste vijftien jaar heeft ertoe bijgedragen dat 'plakkers' zijn geëvolueerd tot 'bondodontists', die hun werkmethode funderen op 'bondodontologie'. Generaties hechtsystemen zijn elkaar snel opgevolgd. Composieten werden amper twintig jaar geleden nog aangebracht zonder etstechniek. Nadat de glazuur-etstechniek zijn intrede had gedaan, werd droogblazen, na uitsluitend etsen van glazuur en bescherming van dentine, gepropageerd. Anno 1996 is de 'wet bonding'-techniek in combinatie met 'all etch' in opmars.

Bij het samenstellen van het themanummer hebben praktische vraagstellingen rondom restauratieve problemen, zoals hoe amalgaam te vervangen, hoe primaire cariës te behandelen, en hoe het melkgebit te restaureren, als leidraad gediend. De vraag is namelijk wat het ideale restauratiemateriaal zou zijn bij verschillende praktijksituaties.

Het ideale tandkleurige restauratiemateriaal is bij het beschrijven van en het schrijven over de diverse materialen als uitgangspunt genomen. Ideaal is echter een breed begrip als het gaat om duurzaamheid, chemische samenstelling, hechting aan tandweefsel, verwerkbaarheid en esthetische eigenschappen. Daarnaast worden indicatiestelling en materiaalkeuze beïnvloed door de cariësactiviteit rondom het restauratiemateriaal, en door de vraag of deze cariësactiviteit te remmen is door toevoeging van fluoriden aan tandkleurige restauratiematerialen.

Als restauratiemateriaal waren amalgaam en gegoten metalen onbetwist. Discussies over medisch-biologische effecten zullen echter nu ook gevoerd moeten worden met betrekking tot de tandkleurige alternatieven, evenals de mogelijke effecten op de pulpa. Via de pulpa kunnen immers *allergene stoffen* het lichaam binnendringen en de vraag rijst hoe lang het zal duren voor bijwerkingen van adhesieven zich zullen openbaren. Los van deze mogelijke (bij)werkingen is er de vraag of met de huidige adhesieve systemen eindelijk microlekkage kan worden voorkomen, omdat composieten nog steeds krimp vertonen. Vultechnieken en preparatievormen zullen worden besproken omdat deze mede de optredende krimpspanningen veroorzaken en daarmee samenhangende postoperatieve pijnklachten. Indirecte restauraties van composiet of keramiek zouden een oplossing kunnen bieden, maar hier rijst de vraag wanneer indirecte en dus kostbaardere restauraties geïndiceerd zijn.

Tot slot aandacht voor het vraagstuk hoe met composiet functieherstel kan worden gerealiseerd binnen een 'dynamisch restauratieconcept'. Duidelijk wordt dat slijtage van composiet niet langer een probleem is, maar dat composiet juist heel goed toegepast kan worden binnen een breder restauratief behandelingsplan, zoals bij patiënten met een niet-fysiologische slijtage en een onduidelijke etiologie.

Hopelijk voorziet dit themanummer in een praktische behoefte.

A.W.J. van Pelt, gastredacteur

Dankwoord

Dat 'tandkleurige restauraties' in de belangstelling staan en dat daar al veel kennis en ervaring mee is opgedaan, moge blijken uit het voorliggende themanummer. Opnieuw waren vele collegae-auteurs bereid hun medewerking aan de totstandkoming hiervan te verlenen. Behalve naar hen gaat een speciaal woord van dank uit naar gastredacteur dr. A.W.J. van Pelt. Als coördinator heeft hij de Redactie daadwerkelijk met redi-

gerende werkzaamheden terzijde gestaan. Daarnaast is collega Van Pelt zelf ook auteur en mede-auteur van een aantal bijdragen in dit themanummer, hetgeen een extra reden is om hem nadrukkelijk te bedanken.

A.M. Kuijpers-Jagtman, hoofdredacteur